

Az érdekelt felek közötti együttműködés erősítése a távfűtési és -hűtési rendszerek átállása érdekében

REHEATEAST 2. számú szakpolitikai összefoglaló | A fenntartható fűtési átállás elősegítését szolgáló kormányzati keretek kialakítása és az érdekelt felek bevonása

A REHEATEAST projekt keretében lezajlott különböző konzultációkra és felmérésekre építve ez a **második szakpolitikai összefoglaló** kiemeli azokat a konkrét strukturális akadályokat és irányítási hiányosságokat, amelyeket az érdekelt felek a Duna keleti régiójában azonosítottak. Felvázolja a távfűtés és -hűtés (DHC) átállásának felgyorsításához szükséges proaktív lépéseket, kiemelve az érdekelt felek közötti együttműködés, valamint a célzott, országspecifikus beavatkozások döntő jelentőségét.

Miért fontos az érdekelt felek közötti együttműködés?

A távfűtési és -hűtési rendszerek egyre nagyobb jelentőségre tesznek szert az európai energetikai átállás és az energiabiztonsági célok elérésében, többek között a Duna keleti régiójában is. Az emelkedő energiaköltségek, az éghajlat-politikai célkitűzések, az előregedő infrastruktúra, valamint az importált fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség csökkentésének szükségessége egyre nagyobb nyomást gyakorol a meglévő fűtési rendszerek korszerűsítésére. Ugyanakkor az egész Európában szerzett tapasztalatok azt mutatják, hogy a távfűtés és -hűtés átállásának sikere nemcsak a beruházásoktól és az új technológiáktól függ, hanem **a kormányok, az önkormányzatok, a közüzemi szolgáltatók, a befektetők, a lakásgazdálkodási szereplők és a fogyasztók közötti hatékony együttműködéstől is**. A szorosabb koordináció és az inkluzívabb döntéshozatal elengedhetetlen feltételnek számít az átállás felgyorsításához, különösen önkormányzati szinten, ahol a helyi hatóságok kulcsfontosságú szerepet játszanak az érdekelt felek közötti koordinációban és a fenntartható fűtési megoldások megvalósításában.

A DHC-átállás legfontosabb irányítási és végrehajtási kihívásai

A stabil politikai keretek elengedhetetlenek

A REHEATEAST keretében végzett konzultációk és elemzések megerősítik, hogy a távfűtés és -hűtés sikeres fejlesztéséhez elengedhetetlenek a kiszámítható és koherens hosszú távú keretek. Noha a dekarbonizációs célkitűzések egyre inkább tükröződnek a nemzeti stratégiákban, a végrehajtást gyakran hátráltatja a széttagolt jogszabályi környezet, az intézményi felelősségi körök átfedése, valamint a kormányzati szintek közötti elégtelen koordináció.

A finanszírozási és szabályozási akadályok továbbra is gátolják a DHC fejlődését

Számos DHC-projekt továbbra is nagymértékben függ az állami és uniós finanszírozástól, míg a magánbefektetések, a szabályozási bizonytalanság és a hosszú távú befektetési feltételek tisztázatlansága miatt továbbra is korlátozottak. A stabil tarifarendszerek, az egyszerűsített közigazgatási eljárások, valamint a politikai célkitűzésekhez jobban igazodó finanszírozási eszközök biztosítása a befektetések felgyorsításának fontos előfeltétele.

Az önkormányzatok központi szerepet játszanak, de kapacitásaik továbbra is korlátozottak

A helyi önkormányzatokat széles körben elismerik az energetikai tervezés, az infrastruktúra-fejlesztés, valamint a többi érdekelt féllel – köztük a polgárokkal – való kommunikáció kulcsszereplőiként. Az önkormányzatok azonban gyakran nem rendelkeznek elegendő személyzettel, szakértelemmel és pénzügyi kapacitással, ami korlátozza képességüket az összetett távfűtési és -hűtési átállási projektek hatékony irányításában.

Az érdekelt felek bevonását szisztematikusabbá kell tenni

A minisztériumok, önkormányzatok, közüzemi szolgáltatók, szabályozó hatóságok és befektetők közötti együttműködés gyakran informális és projektalapú marad. Az állandó párbeszéd fórumok megerősítése, valamint a lakástulajdonosi társulások, az épületkezelők és a végfelhasználók aktívabb bevonásának biztosítása elengedhetetlen feltételnek számít a kormányzás javítása, a projektfejlesztés támogatása, a közbizalom erősítése és a végrehajtás hatékonyságának növelése szempontjából.

Országspecifikus szempontok

BOSZNIA-HERCEGOVINA: Az érdekelt felek bizalma és elkötelezettsége továbbra is alacsony szinten marad, ami a korábbi tanulmányok során kialakult konzultációs fáradtságnak és a reformok gyenge végrehajtásának tudható be.

BULGÁRIA: A politikai instabilitás és az intézményi változások jelentősen befolyásolják az érdekelt felek bevonását és a politikák folytonosságát.

HORVÁTORSZÁG: A hálózat bővítését megelőzően meg kell valósítani a meglévő távfűtési és -hűtési rendszerek korszerűsítését, különös figyelmet fordítva a geotermikus lehetőségekre.

MAGYARORSZÁG: A fosszilis tüzelőanyagok támogatása és a szabályozott árképzési rendszerek gyengítik az energiahatékonyságra és a megújuló energiaforrások bevezetésére irányuló ösztönzőket.

ROMÁNIA: A széttagolt tervezés és a kormányzati szintek közötti gyenge koordináció továbbra is a legfőbb rendszerbeli kihívást jelenti.

SZLOVÁKIA: Szükség van a DHC erőteljesebb ágazatok közötti koordinációjára és egyértelműbb stratégiai pozícionálására.

SZERBIA: A fogyasztásalapú számlázási rendszer reformját tartják a hatékonyság javítása és a fogyasztói elkötelezettség növelése szempontjából a legsürgetőbb lépésnek.

SZLOVÉNIA: Továbbra is jelentős szakadék tátong a viszonylag szilárd stratégiai keretek és a gyenge gyakorlati megvalósítás között.

Mit kell tenni: szakpolitikai ajánlások

Az irányítás és a szakpolitikai koordináció megerősítése

- Kialakítani a DHC-fejlesztés koherens, hosszú távú kereteit.
- Javítani az energia-, éghajlat-, épületfelújítási és területrendezési politikák közötti összehangolást.
- Állandó, több érdekelt felet bevonó párbeszéd fórumokat létrehozni.

Az érdekelt felek közötti együttműködés és az önkormányzati kapacitások erősítése

- Technikai szakértelemmel és projekt-előkészítési kapacitásokkal támogassák az önkormányzatokat.
- A tervezés és a végrehajtás során intézményesítsék az érdekelt felek bevonását.
- Gondoskodjanak a lakásszövetkezetek, az ingatlankezelők és a fogyasztók erőteljesebb bevonásáról.

A megvalósítás és a beruházások felgyorsítása

- A finanszírozási mechanizmusokat össze kell hangolni a hosszú távú politikai célokkal.
- Egyszerűsíteni kell az adminisztratív és engedélyezési eljárásokat.
- Fel kell gyorsítani a megújuló energiaforrások integrációjának, a hulladékhő-hasznosításnak és a távfűtés-távhűtés-hálózatok korszerűsítésének támogatását.

Fő üzenet a döntéshozók számára

A REHEATEAST keretében lefolytatott konzultációk és felmérések megerősítik, hogy a Duna keleti régiójának országai közös célként tűzték ki a távfűtési és távhűtési rendszerek modernizálását, valamint a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség csökkentését. Ugyanakkor az elemzések rámutattak arra, hogy az átállás előtt álló akadályok országonként jelentősen eltérnek, a szabályozási és pénzügyi korlátoktól kezdve a gyenge intézményi koordinációig és a lassú végrehajtási kapacitásokig terjedve. Ezeknek az országspecifikus kihívásoknak a kezelése, valamint a kormányzás, a politikai stabilitás és az érdekelt felek közötti együttműködés erősítése elengedhetetlen lesz a DHC-modernizáció és a dekarbonizáció felgyorsításához az egész régióban. Ezt stratégiai hőtervezéssel, önkormányzati kapacitásépítéssel, valamint a megújuló energiaforrások és a hulladékhő felhasználására irányuló megoldások gyorsabb bevezetésével kell támogatni annak érdekében, hogy az egész régióban fenntarthatóbb, ellenállóbb és alacsony szén-dioxid-kibocsátású DHC-szektor jöjjön létre.

További információ:

Kis-Pongrácz Judit
info@pannonegtc.eu

Interreg
Danube Region

A dán tapasztalatok azt mutatják, hogy a hosszú távú önkormányzati fűtési tervezés, a stabil finanszírozási mechanizmusok, valamint az önkormányzatok és a közüzemi szolgáltatók közötti szoros együttműködés jelentősen felgyorsíthatja a távfűtés korszerűsítését és a megújuló energiaforrások integrálását.